

Ризик од промена на каматните стапки

За целите на стрес-тестот на чувствителноста на банката на ризикот од промена на каматните стапки, се опфаќаат сите позиции кои се изложени на ризик од промена на каматните стапки (каматно-чувствителни позиции).

Се пресметува модифицирана осетливост за вкупното портфолио (пасива и актива). Врз основа на осетливоста и на претпоставката за паралелен пораст/пад на кривата на принос за 1 процентен поен, се пресметува можната загуба.

Ликвидносен ризик

Квантитативната оценка се врши преку примена на следните сценарија:

- повлекување на уделите во износ од 10% од нето вредноста на имотот,
- реализирање на 25% од потенцијалните обврски на фондот, при што се зема предвид и влијанието на сите позиции каде што е дадена опција за предвремено повлекување или отплата.

Кредитен ризик

За оценување на изложеноста на кредитен ризик, се оценува влијанието од евентуално влошување на квалитетот на портфолиото, преку примена на следните сценарија:

- намалување на вредноста на портфолиото на обврзници и инструменти на пазарот на пари за 10%, заради изложеност на кредитен ризик,
- намалување на вредноста на портфолиото на обврзници и инструменти на пазарот на пари за 10%, заради изложеност на кредитен ризик.

Фондот симулира комбинирани сценарија земајќи ја во предвид на релевантноста на истите.

3099.

Врз основа на член 100, член 94, член 99 и член 190 од Законот за хартии од вредност („Службен весник на Република Македонија“ бр. 95 /2005, 25/2007, 07/2008 и 57/2010), Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија, на седницата одржана на 25.10.2010 година, донесе

П Р А В И Л Н И К

ЗА УТВРДУВАЊЕ НА КАТЕГОРИИТЕ НА СОПСТВЕНИ СРЕДСТВА И НАЧИНОТ НА ПРЕСМЕТУВАЊЕ НА ИЗНОСОТ И СТРУКТУРАТА НА ВЛОГОВИТЕ ПРИ ОСНОВАЊЕ И СРЕДСТВАТА ОД АКТИВАТА НА ОВЛАСТЕНО ПРАВНО ЛИЦЕ СО КОИ ТРЕБА ДА РАСПОЛАГА И ВО КОНТИНУИТЕТ

Општи одредби

Член 1

Со Правилникот за утврдување на категориите на сопствени средства и начинот на пресметување на износот и структурата на влоговите при основање и средствата од активата на овластено правно лице со кои треба да располага во континуитет се уредуваат категориите, износот, структурата, начинот на пресметка, одржувањето и контролата на сопствените средствата, влоговите при основањето и средствата со кои треба да располага во континуитет и кои треба да бидат во износ на основната главнина при основање на овластено правно лице, а особено:

- дефинирање на видовите на сопствените средства на овластено правно лице;
- структура на влоговите при основање на овластено правно лице;
- минималниот износ на средства на овластено правно лице со која треба да располага овластено правно лице во континуитет;
- начин на утврдување на структурата на средствата на овластено правно лице;
- содржината, начинот и роковите на поднесување на известување до Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија (во понатамошниот текст: Комисија) за износот на средствата со кои располага овластено правно лице;
- контрола на средства на овластено правно лице со кои треба да располага континуирано.

Член 2

Одредбите од овој правилник се однесуваат за сите овластени правни лица со дозвола за работење со хартии од вредност на Република Македонија (во натамошниот текст: овластено правно лице) добиена од Комисијата согласно Законот за хартии од вредност, и тоа:

- брокерски куќи со дозвола за работење добиена од Комисијата;
- овластена банка согласно Законот за банките, со дозвола за работење добиена од Комисијата и
- подружници на странски брокерски куќи кои имаат добиено дозвола за работење од Комисијата.

Сопствени средства на овластено правно лице

Член 3

Сопствените средства на овластено правно лице се идентични/еднакви со вкупниот износ на основната главнина, резервите, нераспределената добивка/акмулираната загуба и акумулираните средства добиени од спроведување на постапка за зголемување на основната главнина на овластено правно лице, при што основната главнина претставува главнината при основањето на овластено правно лице (основачки капитал, влог) (во понатамошниот текст: основната главнина при основање) која се состои од сите влогови на акционерите, при што износот на основната главнина е еднаков на збирот на номиналниот износ на сите влогови, односно збирот на номиналниот износ на сите акции од акционерското друштво.

Член 4

Сопствените средства на овластено правно лице можат да произлегуваат од влоговите на акционерите при основањето на овластено правно лице, акумулираните резерви во текот на работењето, акумулираната нераспределена добивка и акумулираните средства од постапката за зголемување на основната главнина на овластено правно лице.

Категории на средства

Член 5

Како влогови при основање на овластеното правно лице и средства на овластено правно лице со кои треба да располага во континуитет се:

- парични средства и салда на готовинските сметки (жиро сметка и девизна сметка);
- депозити по видување, орочените депозити кои се депонирани во банките или штедилниците во Република Македонија или во странски банки на земји членка на ЕУ, Исланд, Норвешка, Австралија, Јапонија, Канада, Нов Зеланд, Швајцарија и САД;

- краткорочни хартии од вредност издадени од НБРМ и Република Македонија и други финансиски инструменти издадени од страна на НБРМ, Република Македонија, односно централна банка или влада на земја членка на ЕУ, Исланд, Норвешка, Австралија, Јапонија, Канада, Нов Зеланд, Швајцарија и САД;

- долгорочни должнички хартии од вредност- обврзници издадени од НБРМ и Република Македонија, Централна Банка или влада на земја членка на ЕУ, Исланд, Норвешка, Австралија, Јапонија, Канада, Нов Зеланд, Швајцарија и САД за кои постои ликвиден секундарен пазар;

- вложување во сопственички хартии од вредност- акции издадени од издавачите врз основа на кои се утврдува берзанскиот индекс МБИ 10, акции на Македонската берза АД Скопје и акции на Централниот депозитар АД Скопје;

- недвижен имот и

- подвижен имот-опрема.

Одржување на структура на средствата на овластено правно лице

Член 6

Влоговите при основање и средства во континуитет на овластено правно лице се состојат од пари, од ствари (подвижни и недвижни) и права што имаат имотна вредност, кои што можат да се проценат и изразат во пари (непаричен влог).

Влоговите при основање на овластеното правно лице и средства на овластено правно лице во континуитет ја има следната структура:

- минимален износ на паричен влог над 20% од основната главнина при основање;

- максимален износ на краткорочни хартии од вредност од член 5 став 1 алинеја 3 во висина до 15% од основната главнина при основање;

- максимален износ на влогот во долгорочни хартии од вредност во висина до 25% од основната главнина при основање од член 5 став 1 алинеја 4 и алинеја 5;

- максимален износ на влогот во подвижни ствари и права што имаат имотна вредност во висина до 15% од основната главнина при основање и

- максимален износ на влогот во недвижни ствари во висина до 40% од основната главнина при основање.

Член 7

При одржување на структурата на средствата во континуитет, утврдена во претходниот член, овластено правно лице мора да го одржува минималниот износ на паричните средства и салда на готовинските сметки.

Останатите категории на средства од утврдената структура во континуитет можат да се менуваат во рамки на утврдените проценти притоа задржувајќи ја потребната вкупна големина на сопствени средства утврдена во член 8 од овој правилник.

Минимален износ на средства на овластено правно лице

Член 8

Во зависност од обемот и видот на услугите со хартии од вредност, утврдени во член 94, а согласно член 99 од Законот за хартии од вредност, овластеното правно лице е должно да располага и да одржува во континуитет средства во висина на основна главнина во износ од најмалку:

- 500.000,000 евра во денарска противвредност, пресметана по средниот курс на Народна банка на Република Македонија на денот на секоја пресметка доколку е регистрирана за вршење на следните услуги:

а) купување и продавање на хартии од вредност по налог и за сметка на клиентот;

б) купување и продавање на хартии од вредност во свое име и за своја сметка;

в) управување со портфолио на хартии од вредност по налог и за сметка на индивидуален клиент;

г) вршење на трансакциите и активностите за сметка на издавачот на хартиите од вредност потребни за успешна јавна понуда на хартии од вредност, без задолжителен откуп на непродадените хартии од вредност;

д) вршење на трансакции и активности за сметка на издавачот на хартиите од вредност потребни за успешна јавна понуда на хартии од вредност, со задолжителен откуп на непродадените хартии од вредност;

ѓ) дејствување како покровител при котација;

е) инвестиционо советување и

ж) извршување на трансакции и активности за сметка на трети лица потребни за преземање на едно акционерско друштво во согласност со Законот за преземање на акционерски друштва и

з) чување на хартии од вредност што вклучува отворање и водење на сметки на хартии од вредност за клиенти во депозитар и други услуги со хартии од вредност по налог на клиентот (исплата на дивиденда и/или камата, известување за собранија на акционерите и слично);

-150.000,00 евра во денарска противвредност, пресметана по средниот курс на Народна банка на Република Македонија на денот на секоја пресметка доколку е регистрирано за вршење на следните услуги:

а) купување и продавање на хартии од вредност по налог и за сметка на клиентот;

в) управување со портфолио на хартии од вредност по налог и за сметка на индивидуален клиент;

ѓ) дејствување како покровител при котација и

е) инвестиционо советување,

- 75.000 евра во денарска противвредност, пресметана по средниот курс на Народна банка на Република Македонија на денот на секоја пресметка доколку е регистрирано за вршење на следните услуги:

а) купување и продавање на хартии од вредност по налог и за сметка на клиентот;

ѓ) дејствување како покровител при котација и

е) инвестиционо советување.

Средства на организациониот дел за работа со хартии од вредност на банка

Член 9

Во случај на овластена банка, износот на средства при основање на организациониот дел за работа со хартии од вредност, во зависност од член 8 од овој Правилник со која мора да располага банката во континуитет се утврдува и чува во рамките на обврските за адекватност на капиталот и задолжителните резерви предвидени со Законот за Банки со посебно искажување на делот од резервирањето по основа на работа со хартии од вредност.

Одржување на нивото на средствата

Член 10

Во случај износот на средствата на овластено правно лице, утврден во член 8 од овој Правилник да падне под минималниот износ на основната главнина при основање и истиот го обезбедува од други извори, овластеното правно лице за настанатата состојба веднаш ја известува Комисијата.

Член 11

Во случај износот на средства на овластено правно лице утврден во член 8 од овој Правилник да падне под минималниот износ на основната главнина при основање од член 99 од Законот за хартии од вредност или износот на средства го обезбедува од други извори, Комисијата со решение ќе наложи овластено правно лице да се усогласи со законот во определен рок.

Начин на вреднување на недвижните и движните ствари кои ги сочинуваат средствата на основната главнина при основање на овластеното правно лице

Член 12

Доколку потребниот износ на средства или дел од нив се обезбедува со обврзници, краткорочни хартии од вредност издадени од НБРМ и Република Македонија и други финансиски инструменти издадени од Република Македонија, односно централна банка или влада на земја членка на ЕУ, како и на државите Исланд, Норвешка, Австралија, Јапонија, Канада, Нов Зеланд, Швајцарија и САД при пресметка на реалната вредност на хартиите од вредност се користи просечна пазарна цена на хартиите од вредност постигната на Берзата односно друг организиран пазар во претходниот ден на тргување од денот на пресметката.

При проценка на вредноста на вложување во сопственички хартии од вредност-акции издадени од издавачите врз основа на кои се утврдува берзанскиот индекс МБИ 10, акциите на македонската берза АД Скопје и на Централниот депозитар АД Скопје се користи просечна пазарна цена на акциите постигната на Берзата односно друг организиран пазар во претходниот месец на тргување од денот на пресметката или од просечната цена од последниот ден на тргување доколку со акциите не е тргувано во последниот месец.

Вредноста на другите движни ствари кои се дел на сопствените средства и кои ја сочинуваат основната главнина при основање на овластеното правно лице се утврдува врз основа на проценка на овластен судски проценител не постара од 12 месеци.

Вредноста на недвижни ствари кои се дел на сопствените средства и кои ја сочинуваат основната главнина при основање на овластеното правно лице се утврдува врз основа на проценка на овластен судски проценител не постара од 12 месеци.

Комисијата може да побара и понова проценка доколку оцени дека проценката која ја приложува овластеното правно лице не е соодветна.

Пресметка на средства во висина на основната главнина на овластено правно лице

Член 13

Износот на средств во висина на основната главнина на овластеното правно лице се пресметува континуирано на дневно ниво согласно образецот, Сопствени средства на овластено правно лице - СОПЛ.

Доставување извештаи до Комисијата

Член 14

Овластеното правно лице е должно веднаш но не подолго од 15 дена по истекот на претходниот месец по електронски пат да ја извести Комисијата, за нивото на основната главнина со која требала да располага за сите работни денови од претходниот месец.

Овластеното правно лице е должно да го изготви извештајот во форма СОПЛ (средства на овластено правно лице) содржан во Прилог на овој Правилник и до Комисијата да го достави по електронски пат.

Во случај на овластена банка, во терминот од став 1 од овој член, банката доставува по електронски пат извештај за пресметка на адекватноста на капиталот и посебното резервирање согласно методологијата на НБРМ во кој ќе биде назначен делот од резервирањето по основа на работа со хартии од вредност.

Чување на документација

Член 15

Овластеното правно лице е должно во согласност со законските прописи да ги чува извештаите СОПЛ на истиот начин како и другата документација.

Контрола

Член 16

Комисијата врши контрола на износот, видот, одржувањето и начинот на пресметка на средствата кои се во висина на основната главнина на овластено правно лице.

Завршни одредби

Член 17

Правилникот влегува во сила со денот на неговото објавување во „Службен весник на Република Македонија“, а ќе се применува од 01-07-2011 година.

Член 18

Со примената на овој Правилник престануваат да важат: Правилникот за начинот на пресметка на коефициентите на изложеност на овластеното правно лице со дозвола за работење со хартии од вредност („Службен весник на РМ“ бр.6/2007), Правилникот за определување на износот, видот, одржувањето и начинот на пресметка и контрола на ликвидните средства на брокерска кука и овластена банка со дозвола за работење добиена од Комисијата за хартии од вредност („Службен весник на РМ“ бр.52/2006) и Правилникот за структурата и начинот на пресметка на основната главнина на овластено правно лице за вршење услуги со хартии од вредност („Службен весник на РМ“ бр.122/2006).

Бр. 03-1765/3 Комисија за хартии од вредност
25 октомври 2010 година на Република Македонија
Скопје Претседател,
Марина Наќева Кавракова, с.р.

ПРИЛОГ : Упатство за пополнување на СОПЛ формуларот:

- ‡ Во првата колона се внесува датумот на кој се однесуваат податоците
- ‡ Во втората колона се внесуваат парите во благајна и салдата на готовинските сметки;
- ‡ Во третата колона се внесуваат депозитите по видување и други депозити;
- ‡ Во четвртата колона се внесува износот на краткорочни хартии од вредност;
- ‡ Во петтата колона се внесува износот на обврзниците;
- ‡ Во колона шестата се внесува износот на акциите;
- ‡ Во седмата колона се внесува износот на другите движни ствари и права што имаат имотна вредност-акциите доколку се прифати предлогот истите да се дел од сопствените средства;
- ‡ Во осмата колона се внесува вкупниот износ на недвижните ствари;
- ‡ Во деветтата колона се внесува вкупниот износ на основната главнина на овластеното правно лице и
- ‡ Во десеттата колона се внесуваат евентуални забелешки во врска со податоците од одделен ред.
- ‡ Во формуларот се внесува датумот кога формуларот е завршен.
- ‡ Лицето кое е одговорно за комплетирање на формуларот го потпишува формуларот.

